

Zbigniew Kaszewski

Madęły, gm. Pątnów, woj. sieradzkie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 21, 63-64

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

menty ceramiki, ślady brązu na kościach i łańszczyka Krzemiana, w 1 kółko z drutu brązowego i w 1 fragmenty ceramiki. Groby popielnicowe miały tarysy jam w 2 wypadkach. Większość popielnic była nakryta płaskim lub misą, rzadziej innym naczyniem. Przytawki wystąpiły wewnątrz 3 popielnic, a w 1 wypadku obok popielnicy. W 32 grobach odkryto drobne przedmioty metalowe, w tym 1 żelazny, w 44 ślady brązu na kościach, w 20 krzemienie, niekiedy z patyną ogniovą, w 1 paciorek kościany. Naczynia niezawierające kości i ich zespoły występowały na poziomie dolnych partii najbliższych grobów lub poniżej nich. Były to pucharek ulwówecki i grzechotka oraz kubki, czarpanki, amforki, naczynia chromowane przeważnie małych rozmiarów. Cztery z nich były średniej wielkości. Interesujące jest, że 5 z nich stanowiło skrajne obiekty na wschodniej i zachodniej granicy cmentarzyska. Obiekty na cmentarzysku występowały w skupiskach, w 3 poziomach i nieraz nawarstwiały się na siebie. W północnej, peryferyjnej partii cmentarzyska stwierdzono duże (powierzchnia odsłonięta ok. 45 m², grubość 20 cm /zaciemnienie/ pozostałości obiektu lub warstwy), którego charakter ze względu na niewielki stopień przebadania nie jest jeszcze określony. Zawierało ono liczne fragmenty wczesnej ceramiki łużyckiej, a także bryłki polepy, węgle drzewne, okruchy kamieni oraz grociak brązowy i krzemenny, gładziki, ornamentowane przędliki. W zaciemnienie to wkopane były późniejsze od niego groby kultury łużyckiej. Pod nim, a częściowo obok niego wystąpiły w ślady po wbitych i wkopanych słupach i owalny obiekt z ceramiką kultury łużyckiej (dwa z nich zachodziły na siebie) oraz skupisko fragmentów naczynia kultury trzcinieckiej. Stosunkowo niewielka powierzchnia przebadana w tej części stanowiska i nie pozwala na określenie w tej chwili wzajemnych relacji pomiędzy tą osadą a osadą /stanowisko 2/, rozciągającą się na zachód i południowy-zachód od cmentarzyska. Badania potwierdziły zasięg cmentarzyska w kierunku wschodnim i zachodnim oraz umożliwiły na pewne rozpoznanie jego partii południowej, a zwłaszcza północnej.

Badania będą kontynuowane.

MADEŁY, gm. Pątnów
woj. śląskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził mgr Zbigniew Kaszewski. Finansował WKZ w Śieradzu. Jedenasty sezon badań. Cmentarzysko górno-śląsko - małopolskie grupy kultury łużyckiej z V okr. sp. brązu i z okresu halstackiego C /900 - 650 p.n.e./.

Badania były kontynuacją prac wykopaliskowych prowadzonych w latach 1977-86.

Stanowisko znajduje się na grzbiecie najstarszej terasy pradolina rzeki Narty, porośniętej obecnie karłowatym lasem. Przebadano obszar o powierzchni 525 m², na którym odkryto 99 grobów ciałopalnych o zróżnicowanym obrzędzie pogrzebowym.

Typ I - 44 groby. Przepalone szczątki ludzkie, ułożone w popielnicy w układzie anatomicznym, wypełniają naczynie w połowie jego pojemności. Popielnice ustawione były w warstwie śiatego piasku, a tylko 5 z nich miały obstawy kamiennie. Przytawki umieszczone były bezpośrednio w sąsiedztwie popielnicy. Rzadziej wkładano je razem z osobami stroju do jej wnętrza na przepalone kości ludzkie. W grobie 379 były umieszczone 2 popielnice.

Typ II, odmiana a - 6 grobów. Część przepalonych kości ludzkich złożono w popielnicy, a resztę rozsypano między popielnicą a przytawkami. Obstawę kamienną posiadał grób 370.

Odmiana B - 5 grobów. Przepalone kości ludzkie złożone częściowo w popielnicy. Resztę kości rozsypano wzdłuż osi E - W lub N - S. W grobach 330 i 405 popielnica i przytawki znajdowały się w zachodniej części jamy grobowej, w grobach 388 i 396 w części wschodniej, natomiast w grobie nr 359 w południowej. Prostokątna obstawa kamienna otaczała jamę grobową pochówku 359.

Typ III, odmiana a - 5 grobów. Przepalone kości ludzkie przesiewane ze szczątkami stosu znajdowały się w popielnicy, a reszta rozsypana wzdłuż osi wschód-zachód. W grobie 360 popielnica i przytawki znajdowały się w zachodniej części jamy grobowej, natomiast w grobie 380 w wschodniej. Obydwa groby tego typu posiadały prostokątne obstawy kamiennie.

Typ V, odmiana a - 17 grobów. Przepalone kości ludzkie i fragmenty celowo potłuczonych naczyń, tworzyły niewielkich rozmiarów skupiska. Naczynia zachowane w całości ustawione były w pewnym oddaleniu od skupisk przepalonych kości ludzkich.

Odmiana b - 4 groby. Odmiana ta różni się od wyżej opisanej tym, że przepalone kości ludzkie tworzyły owalne skupiska i były przemieszane ze szczątkami stosu. Owalne obstawy kamienne posiadały groby 339 i 347.

Odmiana c - 4 groby. Przepalone kości ludzkie przemieszane z szczątkami stosu rozrzucone były wzdłuż osi wschód-zachód, całe naczynia lub ich fragmenty umieszczane zostały w zachodniej części jamy grobowej. Prostopadłe obstawy kamienne występowały w grobach: 319, 358, 363.

Typ VI, odmiana a - 9 grobów. Przepalone kości ludzkie przemieszane z fragmentami celowo potłuczonych naczyń zostały zasypane do jamy grobowej i rozrzucone po całej jej powierzchni.

Odmiana b - 3 groby. Różni się ona od wyżej opisanej tym, że w jamie grobowej stwierdzono obecność szczątków stosu.

W tym typie pochówków brak naczyń zachowanych w całości.

Wposażenie poszczególnych grobów w naczynia waha się od 2 do 8 sztuk. W siedmiu grobach popielnicowych wśród przepalonych szczątków ludzkich odkryto spiralne zawieszki z brązowego drutu. Ozdoby wykonane z gliny w postaci paciorków, wiszorków były w wyposażeniu grobów popielnicowych: 325, 335. Do ciekawszych znalezisk zaliczyć należy pełne gliniane kółko, /podobne do kółek tzw. wózków kultowych/ odkryte w grobie nr 379. W trzech grobach popielnicowych, będących prawdopodobnie pochówkami młodocianych osobników, wśród przepalonych szczątków ludzkich odkryto gliniane grzechotki.

MĄKOLICE, gm. Woła Krzysztoporska
woj. piotrzkowskie
Stanowisko 3

patrz
okres halstański

MECHNICE, gm. Kępno
woj. kaliskie
Stanowisko 1

Muzeum Regionalne PTTK w Kępnie
Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Kaliszu

Badania prowadził mgr Jarzy Wojciechowski. Finansował WKZ w Kaliszu. Szósty sezon badań. Gwarantem kultury historycznej z V okresu, epoki Brązu i Hallstatt C.

W 1987 r. przebadano pięć arów powierzchni obiektu znajdując siedemdziesiąt siedem pochówków ciałopalnych. Były to groby popielnicowe i jamowe, z reguły wyposażone w ceramikę jak: misy stożkowate, jednoucha i dwoucha kubki, dzbany, czerpaki, garnki beczużkowate i naczynia - miniaturki. Pochówki posiadały obwarowania z kamieni polnych, bądź przykryte były brukiem kamiennym. Śnaczna część pochówków znajdowała się w spągu warstwy ziemi ornej, na głębokości ok. 25 cm i została zniszczona przez głęboką orkę. W kilku wypadkach /groby jamowe/ natrafiono tylko na nieliczne fragmenty przepalonych kości ludzkich. W pochówku nr 206 znaleziono brązową szpilę z główką rozklepaną i zwinętą w uszko.

Badania będą kontynuowane.

MIKOŁAJÓW, gm. Owiek
woj. tarnobrzezkie
Stanowiska 1, 2, 4, 14

patrz
okres wpływów rzymskich